YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

7 päivänä syyskuuta 2006 *

Asiassa C-125/05,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Østre Landsret (Tanska) on esittänyt 15.3.2005 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 17.3.2005, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

**VW-Audi Forhandlerforeningen, joka toimii Vulcan Silkeborg A/S:n toimeksiannosta,**

vastaan

**Skandinavisk Motor Co. A/S,**

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Rosas sekä tuomarit J.-P. Puissochet, S. von Bahr, U. Lõhmus ja A. Ó Caoimh (esittelevä tuomari),

* Oikeudenkäyntikieli: tanska.

julkisasiamies: L. A. Geelhoed,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 16.2.2006 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– VW-Audi Forhandlerforeningen, joka toimii Vulcan Silkeborg A/S:n toimeksiannosta, edustajinaan advokat M. Goeskjær ja advokat P. Gregersen,

– Skandinavisk Motor Co. A/S, edustajinaan advokat C. Karhula Lauridsen, advokat T. Ryhl ja advokat J. Ørskov Rasmussen,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään N. B. Rasmussen ja A. Whelan,

kuultuaan julkisasiamiehen 27.4.2006 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

**tuomion**

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee perustamissopimuksen [81] artiklan 3 kohdan soveltamisesta moottoriajoneuvojen jälleenmyyntiä ja huoltopalvelua koskevien

sopimusten ryhmiin 28 päivänä kesäkuuta 1995 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1475/95 (EYVL L 145, s. 25) 5 artiklan 3 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa kantajana on VW-Audi Forhandlerforeningen (Volkgswagen- ja Audi-merkkien jälleenmyyjien yhdistys), joka toimii Vulcan Silkeborg A/S:n (jäljempänä VS) toimeksiannosta, ja vastaajana Skandinavisk Motor Co. A/S (jäljempänä SMC) ja joka koskee sitä, oliko SMC:n sen ja VS:n välillä Audi-merkkisten autojen jälleenmyynnistä Tanskassa tehdyn sopimuksen yhden vuoden irtisanomisajalla suorittama irtisanominen lainmukainen.

## Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Asetuksen N:o 1475/95 19 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

"5 artiklan 2 kohdan 2 ja 3 kohdassa vahvistetaan vähimmäisedellytykset jälleenmyyntiä ja huoltopalvelua koskevien sopimusten kestoa ja purkamista koskevalle poikkeukselle, koska jakelijan sopimustavaroiden jälleenmyynnin ja huoltopalvelujen parantamiseksi tekemien investointien ja lyhytaikaisten tai lyhyellä irtisanomisajalla purettavien sopimusten yhteisvaikutus lisää huomattavasti jakelijan riippuvuutta tavarantoimittajasta; joustavien ja tehokkaiden jakelujärjestelmien kehityksen edistämisen varmistamiseksi tavarantoimittajalle olisi kuitenkin myönnettävä oikeus irtisanoa sopimus, jos tämä jakeluverkko tai tärkeä osa siitä on välttämätöntä järjestää uudelleen."

4 Asetuksen N:o 1475/95 1 artiklassa myönnetään poikkeus perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan kiellosta sellaisten sopimusten osalta, joilla tavarantoimittaja antaa valtuutetun jälleenmyyjän tehtäväksi edistää sopimustavaroiden myyntiä määrätyllä alueella ja sitoutuu toimittamaan kyseisellä alueella moottoriajoneuvoja ja varaosia yksistään tälle jälleenmyyjälle.

5 Kyseisen asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa säädetään, että poikkeusta sovelletaan sen estämättä, että jakelijalla on velvoite noudattaa jälleenmyynnin ja huoltopalvelun järjestämisessä vähimmäisvaatimuksia, jotka koskevat erityisesti liiketilojen varustusta ja sopimustavaroiden korjausta ja huoltoa.

6 Saman asetuksen 5 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

"2. Jos jakelija on 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti hyväksynyt velvoitteet jälleenmyynnin ja huoltopalvelujen rakenteiden parantamiseksi, poikkeusta sovelletaan, jos:

– –

2) sopimus tehdään ainakin viideksi vuodeksi, tai, kun sopimus tehdään määräämättömäksi ajaksi, sen säännöllinen irtisanomisaika on molemmille osapuolille ainakin kaksi vuotta;

– –

3. Edellä 1–2 kohdassa säädetyt poikkeuksen edellytykset eivät vaikuta:

– tavarantoimittajan oikeuteen irtisanoa sopimus vähintään yhden vuoden irtisanomisajalla, jos koko verkko tai merkittävä osa sitä on järjestettävä uudelleen,

– –

Kaikissa tapauksissa osapuolten on riitaisuuksien varalta hyväksyttävä järjestelmä riidan pikaisesta ratkaisemisesta, kuten turvautuminen ulkopuoliseen asiantuntijaan tai välimieheen, rajoittamatta kuitenkaan osapuolten oikeutta saattaa asia toimivaltaisen tuomioistuimen ratkaistavaksi kansallisen lainsäädännön mukaisesti."

7 Asetusta N:o 1475/95 koskevassa esitteessään Euroopan yhteisöjen komissio vastaa kysymyksen 16 a kohtaan, jonka otsikkona on "Onko sopimusta mahdollista irtisanoa ennenaikaisesti", seuraavasti

"Valmistajalla on oikeus irtisanoa sopimus ennenaikaisesti (yhden vuoden irtisanomisajalla), jos koko jakeluverkko tai sen merkittävä osa on järjestettävä uudelleen. Se, missä määrin uudelleenjärjestäminen on välttämätöntä, ratkaistaan osapuolten yhteisellä sopimuksella tai sen ratkaisee puolueeton asiantuntija tai välimies jakelijan pyynnöstä. Puolueettoman asiantuntijan tai välimiehen käyttäminen ei rajoita osapuolten mahdollisuutta saattaa asia kansallisen tuomioistuimen ratkaistavaksi kansallisen oikeuden mukaisesti (5 artiklan 3 kohta). Mikäli tavarantoimittaja on pidättänyt sopimuksessa itsellään asetuksessa säädettyä oikeutta laajemman yksipuolisen irtisanomisoikeuden, ryhmäpoikkeuksen soveltamismahdollisuus menetetään automaattisesti (6 artiklan 1 kohdan 5 alakohta).

Tämä mahdollisuus ennenaikaiseen irtisanomiseen on sisällytetty asetukseen, jotta valmistajat voisivat sopeuttaa joustavasti jakeluverkostonsa (19 perustelukappale). Uudelleenjärjestelyn välttämättömyys voi johtua kilpailijoiden menettelytavasta tai muista taloudellisista olosuhteista riippumatta siitä, ovatko nämä seurausta valmistajan sisäisistä päätöksistä vai ulkoisista olosuhteista, kuten esimerkiksi sellaisen liikkeen sulkemisesta, joka työllistää paljon työntekijöitä tietyllä maantieteellisellä alueella. Mahdollisten tilanteiden monilukuisuuden takia tässä ei ole kuitenkaan mahdollista luetella kaikkia mahdollisia uudelleenjärjestämisen syitä.

Se, koskeeko uudelleenjärjestely 'merkittävää osaa' jakeluverkosta, ratkaistaan kussakin yksittäistapauksessa asianomaisen valmistajan jakeluverkon erityisen rakenteen perusteella. 'Merkittävällä' on sekä taloudellinen että maantieteellinen ulottuvuus, joka voi rajoittua jakeluverkkoon tai sen osaan tietyssä jäsenvaltiossa. Valmistajan on päästävä sopimukseen sen jakelijan kanssa, jonka jälleenmyyjäsopimus irtisanotaan – joko ulkopuolisen asiantuntijan tai välimiehen myötävaikutuksella tai ilman tätä – mutta ei muiden jakelijoiden, joihin sopimuksen ennenaikainen irtisanominen vaikuttaa vain välillisesti, kanssa."

8 Asetus N:o 1475/95 korvattiin 1.10.2002 alkavin vaikutuksin perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan soveltamisesta vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin moottoriajoneuvoalalla 31 päivänä heinäkuuta 2002 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1400/2002 (EYVL L 203, s. 30).

9 Asetuksen N:o 1400/2002 4 artiklan 1 kohdassa, jonka otsikkona on "Vakavimmat kilpailunrajoitukset", säädetään, että poikkeusta ei sovelleta sellaisiin vertikaalisiin sopimuksiin, joiden kohteena ovat tietyt tässä säännöksessä mainitut rajoitukset.

10 Asetuksen 10 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdassa asetettua kieltoa ei sovelleta 1 päivän lokakuuta 2002 ja 30 päivän syyskuuta 2003 välisenä aikana sopimuksiin, jotka eivät täytä tämän asetuksen mukaisia poikkeuksen edellytyksiä mutta jotka täyttävät asetuksen (EY) N:o 1475/95 mukaiset poikkeuksen edellytykset ja ovat voimassa 30 päivänä syyskuuta 2002."

11 Komissio vastaa asetusta N:o 1400/2002 koskevassa esitteessään kysymykseen 20, jonka otsikkona on "Kuinka asetuksen N:o 1475/95 mukaisia sopimuksia voidaan irtisanoa siirtymäaikana", seuraavasti:

"Asetuksen N:o 1475/95 voimassaolon päättyminen 30. syyskuuta 2002 ja sen korvaaminen uudella asetuksella ei sinänsä tarkoita, että verkosto pitäisi järjestää uudelleen. Sen jälkeen kun uusi asetus on tullut voimaan, ajoneuvojen valmistaja voi kuitenkin päättää järjestää verkostonsa suurilta osin uudelleen. Asetuksen N:o 1475/95 noudattamiseksi ja siten siirtymäajan soveltamiseksi pitäisi sopimuksen irtisanomisesta ilmoittaa kaksi vuotta aikaisemmin, ellei toimittaja ole päättänyt järjestää verkostoa uudelleen tai ole velvollinen maksamaan korvauksia."

12 Lisäksi tässä esitteessä todetaan kysymykseen 68, jonka otsikkona on "Säädetäänkö asetuksessa irtisanomisajan vähimmäiskestosta", annetun vastauksen neljännessä kappaleessa vuoden irtisanomisajalla suoritettavan irtisanomisen osalta seuraavaa:

"Se, onko verkon järjestäminen uudelleen välttämätöntä vai ei, on objektiivinen kysymys, eikä asiaa ratkaise riitatilanteissa se, että toimittaja pitää tällaista uudelleenjärjestelyä välttämättömänä. Tällaisessa tilanteessa kansallisen tuomioistuimen tai välimiehen on ratkaistava asia tosiseikkojen perusteella."

## Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

13 SMC teki 21.9.1996 VS:n – joka on vuodesta 1975 alkaen Audi-merkkisiä autoja Tanskassa myynyt yritys – jälleenmyyntisopimuksen mainitunmerkkisten autojen jälleenmyynnistä tässä jäsenvaltiossa.

14 Kyseisen sopimuksen 19.1 kohdassa, jonka otsikko on "Irtisanominen lyhennetyllä irtisanomisajalla", todetaan seuraavaa:

"Tavarantoimittajalla on – – oikeus irtisanoa tämä sopimus kirjallisesti kirjatulla kirjeellä 12 kuukauden pituista irtisanomisaikaa noudattaen, mikäli tavarantoimittajan koko myyntiorganisaation tai sen osan perinpohjainen uudelleenjärjestäminen osoittautuu välttämättömäksi."

15 Audi AG (jäljempänä Audi) hyväksyi 16.5.2002 Tanskassa olevaa jälleenmyyjäverkostoaan koskevan uudelleenjärjestelysuunnitelman, jossa muun muassa määritetään se jälleenmyyjien määrä, jolla yritystä koskevat tavoitteet voidaan saavuttaa kyseisessä jäsenvaltiossa.

16 SMC lähetti 2.9.2002 Audin 28 jälleenmyyjälle Tanskassa, joihin VS kuului, seuraavansisältöisen kirjeen:

"Vertikaalisia sopimuksia ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja moottoriajoneuvoalalla koskevan Euroopan unionin uuden ryhmäpoikkeuksen, joka tulee voimaan 1.10.2002, johdosta meidän on pakko järjestellä uudelleen jälleenmyyjäverkostoamme vuoden pituisen ajanjakson aikana ja sopeuttaa jälleenmyyjäsopimukset uuden ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisiksi.

Tämän vuoksi meidän täytyy jälleenmyyjäsopimuksen 19.1 kohdan mukaisesti ja välttämättömään uudelleenjärjestämiseen viitaten irtisanoa Audi-henkilöautoja koskeva sopimuksesi 12 kuukauden pituista irtisanomisaikaa noudattaen siten, että sopimuksen voimassaoloaika päättyy 30.9.2003."

17 SMC lähetti samana päivänä VS:lle erillisen kirjeen, jossa se ilmoitti, että se aikoo seuraavien kuukausien aikana selvittää ne vaatimukset, jotka Audi asettaa yksittäisille jälleenmyyjille. Se painotti, että oli vielä liian aikaista arvioida täysimääräisesti nykyiselle Audi-jälleenmyyjäverkostolle koituvia seurauksia.

18 SMC ilmoitti 3.10.2002 päivätyllä kirjeellä VS:lle, että markkinoiden tulevaan kysyntään vastaaminen edellyttää nykyisen 28 jälleenmyyjän muodostaman jälleenmyyjäverkoston pienentämistä 14 jälleenmyyjän muodostamaksi verkostoksi ja että VS:lle ei tarjota uutta jälleenmyyjäsopimusta.

19 Tässä tilanteessa VW-Audi Forhandlerforeningen vastusti niiden Audi-merkkisten autojen jälleenmyyjien, joiden sopimus oli irtisanottu, nimissä ja lukuun tätä menettelyä ennakkoratkaisua pyytävässä tuomioistuimessa sillä perusteella, että irtisanomisajan olisi pitänyt olla 24 kuukautta.

20 Katsottuaan, että esillä olevassa asiassa on ratkaistava yhteisön oikeuden tulkintakysymyksiä, Østre Landsret päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko – – asetuksen – – N:o 1475/95 – – 5 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että tavarantoimittajan sanoessa irti jälleenmyyjän kanssa tekemänsä sopimuksen yhden vuoden irtisanomisajalla irtisanomista on perusteltava myös muuten kuin siten, että tavarantoimittaja viittaa kyseiseen säännökseen?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:

Mitä vaatimuksia yhteisön oikeuden nojalla voidaan asettaa tällaisen perustelun sisällölle ja milloin perustelu on esitettävä?

3) Mitä seurauksia on siitä, että asianmukaista perustelua ei esitetä tai että sitä ei esitetä ajoissa?

4) Onko – – asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että siinä edellytetään, että jälleenmyyjän kanssa tehdyn sopimuksen irtisanomisen yhden vuoden irtisanomisajalla on tapahduttava tavarantoimittajan jo laatiman uudelleenjärjestelysuunnitelman johdosta?

5) Jos neljänteen kysymykseen vastataan myöntävästi:

Mitä edellytyksiä yhteisön oikeuden nojalla voidaan asettaa tavarantoimittajan laatiman uudelleenjärjestelysuunnitelman sisällölle ja muodolle ja milloin uudelleenjärjestelysuunnitelman on oltava olemassa?

6) Jos neljänteen kysymykseen vastataan myöntävästi:

Onko tavarantoimittajan tiedotettava irtisanotulle jälleenmyyjälle uudelleenjärjestelysuunnitelman sisällöstä, ja milloin ja missä muodossa jälleenmyyjälle on siinä tapauksessa annettava nämä tiedot?

7) Jos neljänteen kysymykseen vastataan myöntävästi:

Mitä seurauksia on sillä, että mahdollinen uudelleenjärjestelysuunnitelma ei täytä niitä vaatimuksia, joita uudelleenjärjestelysuunnitelman muodolle ja sisällölle voidaan asettaa?

8) – – asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan tanskankielisestä versiosta ilmenee, että se, että tavarantoimittaja irtisanoo jälleenmyyjän kanssa tekemänsä sopimuksen yhden vuoden irtisanomisajalla, edellyttää siitä, että 'det er nødvendigt at foretage en gennemgribende reorganisering af hele forhandlernettet eller en del heraf' ('koko verkko tai merkittävä osa sitä on järjestettävä uudelleen'). Ilmaisu 'on järjestettävä' (tai 'on välttämätöntä järjestää') löytyy asetuksen N:o 1475/95 kaikista kieliversioista, mutta sana 'gennemgribende' (perinpohjaisesti) löytyy vain tanskankielisestä versiosta.

Edellä esitetyn perusteella kysytään seuraavaa:

Mitä vaatimuksia voidaan asettaa uudelleenjärjestelyn luonteelle, jotta tavarantoimittaja voi – – asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan nojalla irtisanoa jälleenmyyjäsopimuksen yhden vuoden irtisanomisajalla?

9) Onko arvioitaessa sitä, täyttyvätkö ehdot, joiden täyttyessä tavarantoimittaja voi irtisanoa sopimuksen yhden vuoden irtisanomisajalla – – asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan nojalla, annettava merkitystä sille, mitä taloudellisia seurauksia tavarantoimittajalle koituisi, mikäli tavarantoimittaja olisi irtisanonut jälleenmyyjän kahden vuoden irtisanomisajalla?

10) Kenellä on todistustaakka siitä, että edellytykset, joiden täyttyessä tavarantoimittaja voi – – asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan nojalla irtisanoa sopimuksen yhden vuoden irtisanomisajalla, täyttyvät, ja kuinka tällainen todistustaakka voidaan täyttää?

11) Onko – – asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että edellytykset, joiden täyttyessä tavarantoimittaja voi tämän säännöksen nojalla irtisanoa sopimuksen yhden vuoden irtisanomisajalla, voivat täyttyä jo sen vuoksi, että asetuksen N:o 1400/2002 täytäntöönpano sellaisenaan on voinut edellyttää tavarantoimittajan jälleenmyyjäverkoston perinpohjaista uudelleenjärjestelyä?"

**Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu**

21 Kansallinen tuomioistuin haluaa täsmentää ennakkoratkaisukysymyksillään asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa säädettyä tavarantoimittajan oikeutta irtisanoa sopimus vähintään yhden vuoden irtisanomisajalla silloin, jos koko jakeluverkko tai merkittävä osa siitä on järjestettävä uudelleen.

22 Kuten komissio ja SMC ovat todenneet istunnossa, ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin haluaa saada näillä kysymyksillä määritellyksi ne aineelliset edellytykset, jotka koskevat tällaisen irtisanomisoikeuden käyttöä (kysymykset 8 ja 9). Tässä yhteydessä se on myös kysynyt, kenellä on todistustaakka edellytysten täyttymisestä ja kuinka kyseinen näyttö on esitettävä (kymmenes kysymys). Lisäksi se on kysynyt, onko tämän irtisanomisoikeuden osalta noudatettava lisäksi tiettyjä muotovaati-

muksia irtisanomisen perustelemisen ja uudelleenjärjestelysuunnitelman olemassaoloa koskevan vaatimuksen suhteen (kysymykset 1–7). Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin kysyy vielä, edellyttikö asetuksen N:o 1400/2002 voimaantulo itsessään asetuksen N:o 1475/95 kyseisessä säännöksessä tarkoitettua uudelleenjärjestelyä (kysymys 11).

*Kysymykset 8 ja 9*

23 Näillä kysymyksillä, jotka on syytä tutkia yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy, mitkä ovat asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan soveltamiseksi vaadittavat aineelliset edellytykset.

24 Asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 2 kohdan 2 alakohdassa säädetään, että jos jakelija on hyväksynyt tietyt velvoitteet jälleenmyynnin ja huoltopalvelujen rakenteiden parantamiseksi, tässä asetuksessa säädettyä poikkeusta sovelletaan määräämättömäksi ajaksi tehtyjen sopimusten osalta sillä edellytyksellä, että säännöllisen irtisanomisajan pituus on molempien osapuolten osalta lähtökohtaisesti ainakin kaksi vuotta.

25 Kuitenkin 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan sanamuodon mukaan viimeksi mainitussa säännöksessä säädetyt poikkeuksen edellytykset eivät vaikuta tavarantoimittajan oikeuteen irtisanoa sopimus vähintään yhden vuoden irtisanomisajalla, jos koko jakeluverkko tai merkittävä osa siitä on järjestettävä uudelleen.

26 Asetuksen N:o 1475/95 19 perustelukappaleesta käy ilmi, että jakelijoiden sopimustavaroiden jälleenmyynnin ja huoltopalvelujen parantamiseksi tekemistä investoinneista huolimatta ei ole syytä estää joustavien ja tehokkaiden jakelujärjestelmien kehitystä. Saman perustelukappaleen mukaan tavarantoimittajalle on siksi

myönnettävä oikeus irtisanoa sopimus, jos tämä jakeluverkko tai merkittävä osa siitä on tarpeen järjestää uudelleen.

27 Tästä seuraa, että asetuksen 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa asetetaan poikkeussääntö, jota on poikkeuksena tulkittava suppeasti.

28 Saman säännöksen sanamuodosta seuraa, että siinä säädetty irtisanomisoikeus edellyttää kahden sellaisen edellytyksen täyttymistä, joista ensimmäinen koskee kyseisen tavarantoimittajan koko jakeluverkon tai sen merkittävän osan uudelleenjärjestelyn suorittamista ja toinen uudelleenjärjestelyn välttämättömyyttä.

29 Ensimmäisestä edellytyksestä on todettava, että kyseisen säännöksen sanamuodosta käy ilmi, että siinä vaaditaan ensinnäkin kyseisen tavarantoimittajan jakeluverkon "uudelleenjärjestämistä". Tällainen uudelleenjärjestely edellyttää tämän tavarantoimittajan jakelurakenteiden organisoinnin muuttamista, joka saattaa koskea muun muassa näiden rakenteiden luonnetta tai muotoa taikka sisältöä, sisäisten tehtävien uudelleenjakoa sellaisten rakenteiden sisällä, kyseisten tuotteiden toimittamistapoja ja palveluiden suorittamistapoja, kyseisiin rakenteisiin kuuluvien tahojen lukumäärää tai laatua sekä rakenteiden maantieteellistä kattavuutta.

30 Lisäksi asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan kaikkien muiden kieliversioiden kuin tanskankielisen version sanamuodon mukaan tämän uudelleenjärjestelyn on koskettava tavaratoimittajan "koko" jakeluverkkoa tai "merkittävää osaa" siitä Kysymyksessä olevan jakelurakenteiden muutoksen on siten oltava luonteeltaan merkittävä sekä sisällöllisesti että maantieteellisesti.

31 Kansallisten tuomioistuinten ja välimiesoikeuksien tehtävänä on arvioida niiden käsiteltävänä olevan asian kaikkien konkreettisten seikkojen ja erityisesti kyseisen tavarantoimittajan jakeluverkon erityisen organisoinnin perusteella, onko tämä verkko objektiivisesti katsoen järjestetty tällä tavoin uudelleen.

32 Kuten komissio on tuonut esiin ja julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 15–26 kohdassa, se seikka, että asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan tanskankielisessä versiossa viitataan – toisin kuin kaikissa muissa tämän säännöksen kieliversioissa – välttämättömyyteen järjestää "perinpohjaisesti" ("gennemgripende") uudelleen jakeluverkko, ei ole olennaisen merkittävä, koska tällainen lisäys ei tuo mitään lisää siihen merkittävän muutoksen vaatimukseen, joka johtuu kyseisen tavarantoimittajan koko verkon tai sen merkittävän osan uudelleenjärjestelyn suorittamista koskevasta edellytyksestä, joka sisältyy kaikkiin muihin kieliversioihin.

33 Komissio ja SMC ovat todenneet toisesta edellytyksestä, että yksistään tavarantoimittajan asiana on arvioida itsenäisesti jakeluverkkonsa uudelleenjärjestämisen välttämättömyys. Asetuksen N:o 1475/95 päämääränä ei nimittäin ole panna tuomioistuimia tai välimiesoikeuksia tarkistamaan tavarantoimittajalla tällaisen uudelleenjärjestelyn yhteydessä olleiden kaupallisten huolenaiheiden paikkaansapitävyyttä. Tämän asetuksen säännöksissä ei ole sitä paitsi rajoitettu tavarantoimittajan vapautta määrätä sen jakelijayritysten lukumäärää. Kyseisen edellytyksen täyttymiseksi riittää siten, että irtisanomisen ja kyseisen verkon uudelleenjärjestämisen välillä on syy-yhteys.

34 Tätä väitettä, joka poikkeaa komission suhteen siitä, mitä se esitti asetusta N:o 1400/2002 koskevassa esitteessä kysymykseen 68 antamassaan vastauksessa, ei voida hyväksyä.

35 On totta, että sellaisessa asiassa, joka koskee normaalia lyhemmällä irtisanomisajalla asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan edellytysten mukaisesti suoritetun irtisanomisen lainmukaisuutta, kansallisten tuomioistuinten tai välimiesoikeuksien asiana ei ole asettaa kyseenalaiseksi niitä tavarantoimittajalla olleita taloudellisia ja kaupallisia perusteluita, joiden perusteella se on tehnyt päätöksen järjestää jakeluverkkonsa uudelleen.

36 Tällaisen uudelleenjärjestelyn välttämättömyys ei kuitenkaan voi kuulua tavarantoimittajan vapaaseen harkintaan, jottei jälleenmyyjiltä vietäisi kokonaan tehokasta oikeussuojaa uudelleenjärjestelyn osalta, koska asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaan tavarantoimittaja saa juuri tämän välttämättömyyden vuoksi irtisanoa sopimuksen olematta velvollinen noudattamaan 5 artiklan 2 kohdan 2 alakohdassa säädettyä kahden vuoden säännöllistä määräaikaa ja kuulua silti edelleen tässä asetuksessa EY 81 artiklan 3 kohdan perusteella säädetyn ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan.

37 Kun otetaan huomioon asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan tarkoitus sekä se seikka, että kysymyksessä on luonteeltaan poikkeussäännös, vähintään vuoden irtisanomisajalla tapahtuvaa irtisanomista koskevan oikeuden käyttämiseen vaadittavan uudelleenjärjestelyn välttämättömyyden on näin ollen oltava uskottavalla tavalla perusteltu sellaisten taloudellista tehokkuutta koskevien syiden perusteella, jotka liittyvät objektiivisiin tavarantoimittajayrityksen sisäisiin tai ulkoisiin olosuhteisiin, jotka saattaisivat haitata tavaratoimittajan jakeluverkon olemassa olevien rakenteiden tehokkuutta, jollei tätä verkkoa järjestetä nopeasti uudelleen, kun otetaan huomioon se kilpailuympäristö, jossa tavarantoimittaja toimii.

38 Näin ollen yksistään se seikka, että tavarantoimittaja katsoo jakeluverkkonsa tilanteesta tekemänsä subjektiivisen kaupallisen arvioinnin perusteella, että verkon uudelleenjärjestäminen on välttämätöntä, ei yksistään riitä osoittamaan, että sellainen uudelleenjärjestely on asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetulla tavalla

välttämätöntä. Sen sijaan ne taloudelliset epäedulliset seuraukset, joita tavarantoimittajalle saattaisi aiheutua silloin, jos se irtisanoisi jälleenmyyntisopimuksen kahden vuoden irtisanomisajalla, ovat merkityksellisiä tämän osalta.

39 Kansallisten tuomioistuinten ja välimiesoikeuksien tehtävänä on arvioida niiden käsiteltävänä olevan asian kaikkien konkreettisten seikkojen perusteella, onko tällainen uudelleenjärjestely objektiivisesti välttämätöntä.

40 Näin ollen kysymyksiin 8 ja 9 on vastattava, että asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäistä luetelmakohtaa on tulkittava siten, että se, että "koko verkko tai merkittävä osa sitä on järjestettävä uudelleen", edellyttää kyseisen tavarantoimittajan jakelurakenteiden sellaista merkittävää sisällöllistä ja maantieteellistä muutosta, jonka on oltava uskottavalla tavalla perusteltu sellaisten taloudellista tehokkuutta koskevien syiden perusteella, jotka liittyvät objektiivisiin tavarantoimittajayrityksen sisäisiin tai ulkoisiin olosuhteisiin, jotka saattaisivat haitata tavarantoimittajan jakeluverkon olemassa olevien rakenteiden tehokkuutta, jollei tätä verkkoa järjestetä nopeasti uudelleen, kun otetaan huomioon se kilpailuympäristö, jossa tavarantoimittaja toimii. Tämän osalta ovat merkityksellisiä ne taloudelliset epäedulliset seuraukset, joita tavarantoimittajalle saattaisi aiheutua silloin, jos se irtisanoisi jälleenmyyntisopimuksen kahden vuoden irtisanomisajalla. Kansallisten tuomioistuinten ja välimiesoikeuksien tehtävänä on arvioida niiden käsiteltävänä olevan asian kaikkien konkreettisten seikkojen perusteella, täyttyvätkö nämä edellytykset.

*Kysymys 10*

41 Ennakkoratkaisua pyytänyt kansallinen tuomioistuin kysyy kymmenennellä kysymyksellään, kenellä on todistustaakka sen osalta, että asiassa saadaan käyttää normaalia lyhemmällä vuoden irtisanomisajalla tapahtuvaa irtisanomista koskevaa oikeutta siten kuin siitä on säädetty asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa, ja kuinka tällainen näyttö on esitettävä.

42 Tältä osin on palautettava mieliin, että yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, että poikkeuslupaa hakevan yrityksen tehtävänä on näyttää, että EY 81 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset täyttyvät (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat 43/82 ja 63/82, VBVB ja VBBB v. komissio, tuomio 17.1.1984, Kok. 1984, s. 19, Kok. Ep. VIII, s. 421, 52 kohta). Vastaavasti on niin, että koska asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa säädetty irtisanomisaika on luonteeltaan poikkeuksellinen 5 artiklan 2 kohdan 2 alakohdassa säädettyyn säännölliseen irtisanomisaikaan verrattuna, tavaratoimittajan, joka haluaa käyttää oikeutta vuoden irtisanomisajalla suoritettavaan irtisanomiseen, on näytettävä, että ensin mainitussa säännöksessä säädetyt edellytykset täyttyvät, jos jakelija on riitauttanut irtisanomisen lainmukaisuuden kansallisissa tuomioistuimissa tai välimiesoikeuksissa.

43 Mitä sitten tulee siihen, kuinka tämä näyttö on esitettävä, on todettava, että koska asetuksessa N:o 1475/95 ei ole annettu tätä koskevia säännöksiä, asia ratkaistaan tältä osin kansallisen oikeuden perusteella.

44 Näin ollen kysymykseen 10 on vastattava, että asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäistä luetelmakohtaa on tulkittava siten, että silloin, jos jakelija on riitauttanut vuoden irtisanomisajalla suoritetun irtisanomisen lainmukaisuuden kansallisissa tuomioistuimissa tai välimiesoikeuksissa, tavarantoimittajan tehtävänä on näyttää, että tässä säännöksessä säädetyt edellytykset vuoden irtisanomisajalla tapahtuvan irtisanomisoikeuden käyttämiselle täyttyvät. Se, kuinka tämä näyttö on esitettävä, ratkaistaan kansallisen oikeuden perusteella.

*Kysymykset 1–7*

45 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa tietää kysymyksillä 1–7, onko asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäistä

luetelmakohtaa tulkittava siten, että sen mukaan tämän säännöksen perusteella jälleenmyyntisopimuksen irtisanovan tavarantoimittajan on yhtäältä perusteltava muodollisella tasolla irtisanomispäätös ja toisaalta laadittava ennen sitä uudelleenjärjestelysuunnitelma.

46 VS:n mukaan tämän säännöksen päämäärä, joka on taata tehokas kilpailu jakeluverkkojen välillä vähentämällä jälleenmyyjien riippuvuutta, edellyttää, että sopimuksen irtisanomisen uhka ei haittaa jälleenmyyjien toimintaa. Näin ollen tavarantoimittajalla on velvollisuus esittää kirjallisesti viimeistään irtisanomisilmoituksessa ne objektiiviset ja täsmälliset syyt, joihin irtisanominen perustuu. Lisäksi edeltävän uudelleenjärjestelysuunnitelman olemassaolo on perusteluvaatimuksen olennainen osa. Komissio on omaksunut saman kannan Tanskan kilpailuviranomaisille antamassaan lausunnossa, kuten Tanskan kilpailuviranomaisten 20.12.2002 VW-Audi Forhandlerforeningenille lähettämästä kirjeestä käy ilmi.

47 Tämän osalta on kuitenkin huomattava, kuten komissio on oikein todennut huomautuksissaan, että koska asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa todetaan, että tässä asetuksessa säädetyt poikkeuksen edellytykset "eivät vaikuta" tavarantoimittajan oikeuteen irtisanoa sopimus vähintään yhden vuoden irtisanomisajalla, jos koko jakeluverkko tai merkittävä osa siitä on järjestettävä uudelleen, tällä säännöksellä on otettu tähän asetukseen pelkkä mahdollisuus, joka – edellyttäen, että tässä säännöksessä lueteltuja soveltamisedellytyksiä noudatetaan – ei rajoita sopimusosapuolen sopimusvapautta, jota voidaan käyttää sovellettavassa kansallisessa oikeudessa määritellyissä rajoissa.

48 Vaikka asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan sanamuodon mukaan tavarantoimittajan sallitaan irtisanoa sopimus mainitulla normaalia lyhemmällä irtisanomisajalla, jos sen jakeluverkko on järjestettävä uudelleen, siinä ei aseteta tälle minkäänlaista erityistä

velvollisuutta tämän irtisanomisen muodollisen perustelemisen tai uudelleenjärjestelyn muodon tai sisällön suhteen. Tällaiset velvollisuudet eivät seuraa tämän asetuksen muistakaan säännöksistä.

49 Kuten komissio toteaa aivan oikein esillä olevassa asiassa, tällaisessa tilanteessa kysymys siitä, onko asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaisesti tapahtuvan sopimuksen irtisanomisen vuoden irtisanomisaikaa käyttäen oltava perusteltu muodollisesti tai onko tavarantoimittajalla oltava ennen irtisanomisilmoitusta laadittu uudelleenjärjestelysuunnitelma, ratkaistaan yksistään kansallisen oikeuden perusteella.

50 Toisin kuin VS väittää, jakelijoilta ei viedä tältä osin kokonaan oikeussuojaa, sillä – kuten tämän tuomion 42 ja 44 kohdasta käy ilmi – jos jakelija riitauttaa vuoden irtisanomisajalla suoritetun irtisanomisen lainmukaisuuden kansallisissa tuomioistuimissa tai välimiesoikeuksissa, tavarantoimittajan tehtävänä on perustella sen lainmukaisuus näyttämällä, että asiassa tosiasiallisesti täyttyvät tämän säännöksen soveltamiseksi asetetut aineelliset edellytykset.

51 Näin ollen kysymyksiin 1–7 on vastattava, että asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäistä luetelmakohtaa on tulkittava siten, että siinä ei edellytetä, että sen nojalla jälleenmyyntisopimuksen irtisanovan tavarantoimittajan olisi perusteltava muodollisesti irtisanomispäätös tai laadittava ennen sitä uudelleenjärjestelysuunnitelma.

*Kysymys 11*

52 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa tällä kysymyksellään tietää, edellyttikö asetuksen N:o 1400/2002 voimaantulo itsessään asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetun jakeluverkon uudelleenjärjestelyn suorittamista.

53 Komissio ja SMC väittävät, että asetuksen N:o 1400/2002 voimaantulo itsessään saattoi edellyttää jakeluverkon uudelleenjärjestelyä. Komission mukaan kansallinen tuomioistuin tai välimiesoikeus eivät voi ratkaista tavarantoimittajan sijasta sitä, onko uudelleenjärjestely välttämätön. SMC toteaa, että tämän asetuksen voimaantulo itsessään edellytti tässä asiassa sen jakeluverkon perinpohjaista uudelleenjärjestämistä Tanskassa muun muassa siksi, että Tanskassa siirryttiin yksinmyynnistä ja sitä koskevasta aluesuojasta valikoivaan jakelujärjestelmään, johon ei liity aluesuojaa, ja järjestelmään, jossa korjaamoilla on oikeus hakeutua valtuutetuiksi korjaamoiksi edellyttäen, että ne täyttävät tietyt laatukriteerit.

54 Tämän osalta on huomattava, että asetus N:o 1400/2002 sisältää – kuten komissio on korostanut asetusta N:o 1400/2002 koskevassa esitteessään – olennaisia muutoksia asetuksella N:o 1475/95 käyttöön otettuun ryhmäpoikkeussääntelyyn, koska siinä on säädetty asetusta N:o 1475/95 tiukemmat säännöt sille, että poikkeus myönnetään EY 81 artiklan 1 kohdassa olevan kiellon piiriin kuuluvista tietyistä kilpailunrajoituksista.

55 Erityisesti asetuksessa N:o 1400/2002 ei myönnetä ryhmäpoikkeusta valikoivan jakelujärjestelmän jäsenten harjoittamalle aktiivisen tai passiivisen myynnin rajoittamiselle (kyseisen asetuksen 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan i ja iii alakohta sekä d ja e alakohta), ja siinä kielletään tästä syystä se, että ryhmäpoikkeuksen yhteydessä yhdistettäisiin yksinmyynti ja valikoiva jakelu, joiden yhdistelmä on jätetty asetuksella N:o 1475/95 kiellon ulkopuolelle (tämän asetuksen 3 artiklan 8–10 kohta).

56 On kuitenkin huomattava, että tavarantoimittajat eivät olleet mitenkään velvollisia sisällyttämään jälleenmyyntisopimuksiinsa tällaisia EY 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kilpailunrajoituksia, jotta jälleenmyyntisopimuksiin olisi voitu soveltaa asetuksessa N:o 1475/95 säädettyä ryhmäpoikkeusta. Tässä asetuksessa, kuten asetuksessa N:o 1400/2002, rajoitutaan nimittäin EY 81 artiklan 3 kohdan soveltamiseksi antamaan kyseisen alan talouden toimijoille tiettyjä mahdollisuuksia jäädä 81 artiklan 1 kohdan kiellon ulkopuolelle, vaikka ne käyttäisivätkin tietyntyyppisiä kilpailua rajoittavia lausekkeita jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja

koskevissa sopimuksissaan. Näiden asetusten säännöksillä ei kuitenkaan velvoiteta näitä talouden toimijoita näiden mahdollisuuksien käyttämiseen siten, että asetuksissa annettaisiin sellaisia pakottavia säännöksiä, jotka vaikuttaisivat välittömästi sopimuslausekkeiden pätevyyteen tai sisältöön taikka velvoittaisivat sopimuspuolet mukauttamaan sopimuksensa sisältöä (ks. vastaavasti asia 10/86, VAG France, tuomio 18.12.1986, Kok. 1986, s. 4071, 12 ja 16 kohta; asia C-41/96, VAG, tuomio 5.6.1997, Kok. 1997, s. I-3123, 16 kohta ja asia C-230/96, Cabour, tuomio 30.4.1998, Kok. 1998, s. I-2055, 47 kohta).

57 Vaikka, kuten SMC on todennut, asetuksessa N:o 1475/95 myönnetty ryhmäpoikkeus saadaan vain sillä ehdolla, että jakelija sitoutuu huolehtimaan korjaus- ja huoltopalvelujen järjestämisestä sekä suorittamaan ajoneuvon takaisintoimituspyyntöön perustuvat työt (asetuksen N:o 1475/95 4 artiklan 1 kohdan 1 ja 6 alakohta sekä 5 artiklan 1 kohdan 1 alakohta), kun taas asetuksessa N:o 1400/2002 ei myönnetä ryhmäpoikkeusta rajoitukselle, jolla rajoitetaan jälleenmyyjän mahdollisuutta tehdä korjaus- ja huoltopalveluiden tarjoamisesta alihankintasopimus valtuutettujen korjaamoiden kanssa, eikä rajoitukselle, jolla nämä valtuutetut korjaamot rajoittavat toimintansa näihin palveluihin (asetuksen N:o 1400/2002 4 artiklan 1 kohdan g ja h alakohta), asetuksessa N:o 1400/2002 ei siis kielletä jälleenmyyjää jatkamasta itse sellaisista palveluista huolehtimista valtuutettuna korjaamona tavarantoimittajan yksinmyyntijärjestelmässä tai valikoivassa jakelujärjestelmässä.

58 Tästä seuraa, kuten komissio on todennut asetusta N:o 1400/2002 koskevassa esitteessään kysymykseen 20 antamassaan vastauksessa, että viimeksi mainitun asetuksen voimaantulo ei edellyttänyt itsessään asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettua tavarantoimittajan jakeluverkon uudelleenjärjestelyä.

59 Kuitenkin asetuksella N:o 1400/2002 ryhmäpoikkeussääntelyyn tehtyjen olennaisten muutosten takia viimeksi mainitun asetuksen voimaantulo on saattanut saada jotkin tavarantoimittajat tekemään muutoksia niiden jälleenmyyntisopimuksiin sen

varmistamiseksi, että ne kuuluvat edelleen tässä asetuksessa säädetyn ryhmäpoikkeuksen piiriin. Erityisesti näin saattoi olla silloin, kun asetuksen N:o 1475/95 voimassa ollessa tehtyihin ja kyseisen asetuksen mukaisiin sopimuksiin sisältyi asetuksen N:o 1400/2002 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja "vakavimpia" kilpailunrajoituksia.

60 Juuri näiden asetuksessa N:o 1400/2002 tehtyjen olennaisten muutosten takia tämän asetuksen 10 artiklassa säädetään, että EY 81 artiklan 1 kohdassa asetettua kieltoa ei sovelleta 1.10.2002 ja 30.9.2003 välisenä aikana sopimuksiin, jotka eivät täytä tämän asetuksen mukaisia poikkeuksen edellytyksiä mutta jotka täyttävät asetuksen N:o 1475/95 mukaiset poikkeuksen edellytykset ja ovat voimassa 30.9.2002.

61 Kuten asetuksen N:o 1400/2002 36 perustelukappaleesta käy ilmi, tavarantoimittajien jakeluverkkoihinsa asetuksen N:o 1400/2002 voimaantulon johdosta mahdollisesti tekemät muutokset voivat näin ollen seurata – kun otetaan huomioon se, että asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäinen luetelmakohta on luonteeltaan poikkeussäännös – siitä, että tämän asetuksen soveltamisen lakkaamisajankohtana voimassa olevia sopimuksia on pelkästään mukautettu mukauttamista varten säädetyn siirtymäkauden aikana, eikä tällainen mukauttaminen johda automaattisesti – kuten VS on todennut aivan oikein istunnossa – siihen, että nämä sopimukset on välttämättä irtisanottava sovellettavan kansallisen oikeuden johdosta, eikä myöskään missään tapauksessa siihen, että koko jakeluverkko tai sen merkittävä osa on järjestettävä uudelleen.

62 On kuitenkin todettava, että vaikka asetuksen N:o 1400/2002 voimaantulo ei automaattisesti edellytäkään jakeluverkon uudelleenjärjestämistä, se voi joissakin tapauksissa kunkin tavarantoimittajan jakeluverkon erityisen organisoinnin ominaispiirteiden mukaisesti edellyttää niin suuria muutoksia, että ne on katsottava tämän jakeluverkon asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen

alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetuksi todelliseksi uudelleenjärjestelyksi.

63 Sellainen uudelleenjärjestely voi täten osoittautua tässä säännöksessä tarkoitetulla tavalla välttämättömäksi muun muassa, jos ennen asetuksen N:o 1400/2002 voimaantuloa yksinmyynnin ja valikoivan jakelujärjestelmän yhdistänyt tavarantoimittaja haluaa ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan edelleen kuuluakseen järjestää jakeluverkkonsa yksinomaan valikoivan jakelujärjestelmän mukaiseksi tai päättää säilyttää yksinmyyntijärjestelmän yksistään myyntipalveluiden osalta ja samalla ottaa käyttöön valikoivan jakelujärjestelmän valtuutettujen korjaamojen suorittamien huoltopalveluiden osalta.

64 Kansallisten tuomioistuinten tai välimiesoikeuksien tehtävänä on kuitenkin tämän tuomion 28–38 kohdassa esitettyjen tulkintaohjeiden valossa arvioida niiden käsiteltävänä olevan asian kaikkien konkreettisten seikkojen ja erityisesti tavaratoimittajan tämän osalta esittämän näytön perusteella, onko tavarantoimittajan suorittamat muutokset katsottava sen jakeluverkon tällaiseksi uudelleenjärjestämiseksi ja edellyttikö asetuksen N:o 1400/2002 voimaantulo tätä uudelleenjärjestelyä.

65 Näin ollen kysymykseen 11 on vastattava, että asetuksen N:o 1400/2002 voimaantulo ei itsessään edellyttänyt asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettua tavarantoimittajan jakeluverkon uudelleenjärjestämistä. Kuitenkin sen voimaantulo voi kunkin tavarantoimittajan jakeluverkon erityisen organisoinnin mukaisesti edellyttää niin suuria muutoksia, että ne on katsottava tämän jakeluverkon asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetuksi todelliseksi uudelleenjärjestelyksi. Kansallisten tuomioistuinten ja välimiesoikeuksien tehtävänä on arvioida niiden käsiteltävänä olevan asian kaikkien konkreettisten seikkojen perusteella, onko näin.

## Oikeudenkäyntikulut

66 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

**Perustamissopimuksen [81] artiklan 3 kohdan soveltamisesta moottoriajoneuvojen jälleenmyyntiä ja huoltopalvelua koskevien sopimusten ryhmiin 28 päivänä kesäkuuta 1995 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäistä luetelmakohtaa on tulkittava seuraavasti:**

– **Se, että "koko verkko tai merkittävä osa sitä on järjestettävä uudelleen", edellyttää kyseisen tavarantoimittajan jakelurakenteiden sellaista merkittävää sisällöllistä ja maantieteellistä muutosta, jonka on oltava uskottavalla tavalla perusteltu sellaisten taloudellista tehokkuutta koskevien syiden perusteella, jotka liittyvät objektiivisiin tavarantoimittajayrityksen sisäisiin tai ulkoisiin olosuhteisiin, jotka saattaisivat haitata tavarantoimittajan jakeluverkon olemassa olevien rakenteiden tehokkuutta, jollei tätä verkkoa järjestetä nopeasti uudelleen, kun otetaan huomioon se kilpailuympäristö, jossa tavarantoimittaja toimii. Tämän osalta ovat merkityksellisiä ne taloudelliset epäedulliset seuraamukset, joita tavarantoimittajalle saattaisi**

**aiheutua silloin, jos se irtisanoisi jälleenmyyntisopimuksen kahden vuoden irtisanomisajalla. Kansallisten tuomioistuinten ja välimiesoikeuksien tehtävänä on arvioida niiden käsiteltävänä olevan asian kaikkien konkreettisten seikkojen perusteella, täyttyvätkö nämä edellytykset.**

– **Silloin, jos jakelija on riitauttanut vuoden irtisanomisajalla suoritetun irtisanomisen lainmukaisuuden kansallisissa tuomioistuimissa tai välimiesoikeuksissa, tavarantoimittajan tehtävänä on näyttää, että tässä säännöksessä säädetyt edellytykset vuoden irtisanomisajalla tapahtuvan irtisanomisoikeuden käyttämiselle täyttyvät. Se, kuinka tämä näyttö on esitettävä, ratkaistaan kansallisen oikeuden perusteella.**

– **Tässä säännöksessä ei edellytetä, että sen nojalla jälleenmyyntisopimuksen irtisanovan tavarantoimittajan olisi perusteltava muodollisesti irtisanomispäätös tai laadittava ennen sitä uudelleenjärjestelysuunnitelma.**

– **Perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan soveltamisesta vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin moottoriajoneuvoalalla 31 päivänä heinäkuuta 2002 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1400/2002 voimaantulo ei itsessään edellyttänyt asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettua tavarantoimittajan jakeluverkon uudelleenjärjestämistä. Kuitenkin sen voimaantulo voi kunkin tavarantoimittajan jakeluverkon erityisen organisoinnin mukaisesti edellyttää niin suuria muutoksia, että ne on katsottava tämän jakeluverkon asetuksen N:o 1475/95 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetuksi todelliseksi uudelleenjärjestelyksi. Kansallisten tuomioistuinten ja välimiesoikeuksien tehtävänä on arvioida niiden käsiteltävänä olevan asian kaikkien konkreettisten seikkojen perusteella, onko näin.**

Allekirjoitukset